

«Τοπική Ανάπτυξη και Τοπική Επιχειρηματικότητα»

Εισαγωγικό Μάθημα

06.10.2025

Διαλέξεις στο πλαίσιο του μαθήματος

«ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ»

Ε' Εξάμηνο

Ακαδημαϊκό Έτος 2025-2026

ΠΑΝΤΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

Τμήμα Οικονομικής και
Περιφερειακής Ανάπτυξης

Δρ. Δημήτρης Ιεραπετρίτης,
Μέλος Ε.ΔΙ.Π. Τ.Ο.Π.Α.

Θέματα συζήτησης

A. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

1. Γενικά
2. Σκοπός και στόχοι μαθήματος
3. Περιγραφή μαθήματος και βασικές ενότητες
4. Τρόπος αξιολόγησης
5. Βασικά και συμπληρωματικά συγγράμματα

B. ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΡΑΠΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

1. Γενικά

Διδάσκοντες: Αναπλ. Καθ. Βασιλική Δελιθέου
και Δρ. Δημήτρης Ιεραπετρίτης, Μέλος Ε.ΔΙ.Π.

Ώρες Διδασκαλίας

Δευτέρα 12:00 – 15:00 (Αίθ. 1, Αριστοτέλους 29)

Ώρες Γραφείου

Δρ. Δημήτριος Ιεραπετρίτης: Τετάρτη 10:00-12:00, μετά από
επικοινωνία μέσω email (Αριστοτέλους 29, 2ος Όροφος),
[email: d.ierapetritis@panteion.gr](mailto:d.ierapetritis@panteion.gr)

2. Σκοπός

Η ολοκληρωμένη παρουσίαση του περιεχομένου και των βασικών ζητημάτων που αναφύονται κατά τη διαδικασία της τοπικής ανάπτυξης, σε θεωρητικό και πρακτικό επίπεδο.

Παράλληλα, εστιάζει σε έναν από τους σημαντικότερους συντελεστές της τοπικής ανάπτυξης, την τοπική επιχειρηματικότητα.

3. Στόχοι

Η συστηματική παρουσίαση του σύγχρονου θεωρητικού και μεθοδολογικού υποβάθρου της περιφερειακής και τοπικής ανάπτυξης, καθώς και των μεταξύ τους διασυνδέσεων.

Η κατανόηση των γενεσιουργών αιτιών ενίσχυσης της τοπικής ανάπτυξης σε διεθνές επίπεδο και στην κατεύθυνση αυτή, από υπερεθνικούς οικονομικούς οργανισμούς όπως η Ευρωπαϊκή Ένωση (και η εξοικείωση με το βασικό πλαίσιο δράσης της).

3. Στόχοι

Η εξοικείωση των φοιτητών με το βασικό πλαίσιο πολιτικής, τα μέσα, τις διαδικασίες, τους φορείς διαμόρφωσης και εφαρμογής της τοπικής-ενδογενούς ανάπτυξης στον ελληνικό χώρο.

Η παρουσίαση του πλαισίου οργάνωσης της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και της διαδικασίας διαμόρφωσης και εφαρμογής τοπικών αναπτυξιακών σχεδίων και προγραμμάτων.

3. Στόχοι

Η κατανόηση και **εμβάθυνση στην έννοια της τοπικής επιχειρηματικότητας** σε μια οικονομία βασισμένη στην γνώση και σε σύγχρονες έννοιες σχετικές με την **επιχειρηματικότητα και την καινοτομία.**

Η ανάδειξη της **σχέσης αλληλεπίδρασης της τοπικής επιχειρηματικότητας με την τοπική ανάπτυξη**

Η εξοικείωση των φοιτητών με την σύγχρονη **έννοια του οικοσυστήματος επιχειρηματικότητας** και των συντελεστών που το διαμορφώνουν.

4. Περιγραφή μαθήματος- Ενότητες

1. **Μεγέθυνση, Ανάπτυξη, Τοπική Ανάπτυξη, Πρόοδος:** Εννοιολογικές Αποσαφηνίσεις.
2. **Βασικές Χρονικές Περίοδοι Κατάταξης των Θεωριών και Πολιτικών περιφερειακής και Τοπικής Ανάπτυξης.**
3. **Βιομηχανικοί Τόποι, Τοπικά Παραγωγικά Συστήματα, Συστήματα Καινοτομικού Περιβάλλοντος,**
4. **Συστήματα Δημιουργικού Περιβάλλοντος.** Βασικά Χαρακτηριστικά ενός ΣΚΠ. Πολιτικές και μέσα για τη διαμόρφωση ΣΔΠ. Οι διαστάσεις αυτονομίας του ΣΔΠ.
5. **Πολιτική και Προγραμματισμός.** Περιφέρειες Προγραμματισμού. Τα κυριότερα οφέλη του Τοπικού Προγραμματισμού.

4. Περιγραφή μαθήματος- Ενότητες

6. **Στάδια και Φάσεις Περιφερειακού και Τοπικού Αναπτυξιακού Προγραμματισμού.**

7. **Επιχειρησιακά Προγράμματα.**

8. **Έξυπνοι Δήμοι.**

9. **Θεωρητική προσέγγιση της τοπικής επιχειρηματικότητας**
- βασικές σχετικές έννοιες (όπως, επιχειρηματίας, επιχειρηματική νοοτροπία, κίνητρα επιχειρηματικότητας, μορφές επιχειρηματικότητας, νεοφυής επιχειρηματικότητα, καινοτομία, τύποι και μορφές καινοτομίας, συστήματα καινοτομίας, επιχειρηματική ιδέα, επιχειρηματική ευκαιρία, επιχειρηματικό μοντέλο, κ.α.).

4. Περιγραφή μαθήματος- Ενότητες

6. Η τοπική επιχειρηματικότητα ως μέσον αλλά και ως στόχος μιας στρατηγικής νέο-ενδογενούς ανάπτυξης σε μια οικονομία βασισμένη στην γνώση.

7. Συστήματα τοπικής επιχειρηματικότητας -Η τοπική επιχειρηματικότητα μέσω μιας νέας οικοσυστημικής προσέγγισης: Τοπικά Οικοσυστήματα Επιχειρηματικότητας.

8. Προσδιοριστικοί παράγοντες της τοπικής επιχειρηματικότητας

4. Περιγραφή μαθήματος- Ενότητες

9. Μέθοδοι παρακολούθησης και αξιολόγησης - δείκτες επίδοσης της τοπικής επιχειρηματικότητας και καινοτομίας

10. Ευρωπαϊκές στρατηγικές στήριξης της τοπικής επιχειρηματικότητας

11. Στρατηγικός και επιχειρηματικός σχεδιασμός (Δημιουργία Αξίας, Canvas Επιχειρηματικού Μοντέλου, Επιχειρηματικό Σχέδιο: έννοια, σκοπιμότητα, δομή, περιεχόμενο κ.α.).

5. Αξιολόγηση μαθήματος

Γραπτή Εργασία στο τέλος του εξαμήνου (κατά 30%).

Γραπτή εξέταση (κατά 70%).

6. Βασική βιβλιογραφία

Αναρτημένες διαφάνειες στο Open e-class του μαθήματος

Δεληθέου Β., Καραγιάννη Μ., (2020). Τοπικές Ανθρωποενότητες. Τοπική Ανάπτυξη-Βιωσιμότητα. Εκδόσεις Ερωδιός. Θεσσαλονίκη. ISBN:978-960-454-232-1.

Χριστοφάκης Μ., 2001, Τοπική Ανάπτυξη και Περιφερειακή Πολιτική, Εκδόσεις Παπαζήση, Α' έκδοση, Αθήνα.

7. Συμπληρωματική βιβλιογραφία

Αθανασόπουλος Κ. ΓΕ., (2008). Περιφερειακή Διοίκηση και Τοπική Αυτοδιοίκηση. Ελλάδα-Άλλες Χώρες Μέλη της Ε.Ε., Επιστημονική Συμβολή Δρ Δεληθέου Β., Dr Kanvadia Η., Αθήνα, 2008.

Αθανασόπουλος Κ. ΓΕ., (2010). Το Δίκαιο της Ε.Ε., Επιστημονική Συμβολή Δρ Δεληθέου Β., Dr Καββαδία Ε., Αθήνα, 2010.

Βλιάμος Σ., (1984). Ο χαρακτήρας του Ελληνικού Περιφερειακού Οικονομικού Προβλήματος: Παρουσίαση και Ανάλυση Αθήνα.

Γκέκας Ρ., Μήτσου Κ., (2011). Ευρωπαϊκή Τοπική Αυτοδιοίκηση – Συγκριτικά Στοιχεία και Προοπτικές, Ε.Ε.Τ.Α.Α., Αθήνα.

Δεληθέου Β., (2008). Ευρωπαϊκοί Αναπτυξιακοί Θεσμοί, Αθήνα.

Ε.Ε.Τ.Α.Α., (2011). Οδηγός Κατάρτισης Επιχειρησιακού Προγράμματος Ο.Τ.Α. Α' Βαθμού, Αθήνα.

7. Συμπληρωματική βιβλιογραφία

Ιεραπετρίτης, Δ., (2022). Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία: Άνεμοι Δημιουργίας, στο βιβλίο Κ.Σαρρή και Στ. Λασπίτα Επιχειρηματικότητα και Επιχειρηματικό Σχέδιο, Εκδόσεις Τζιόλα.

Παπαδασκαλόπουλος Αθ., Χριστοφάκης Μ., (2016). Περιφερειακός Προγραμματισμός και Αναπτυξιακός Σχεδιασμός, Εκδόσεις Παπαζήση, Β' έκδοση, Αθήνα

Παπαδασκαλόπουλος Α.Δ. (1989). Τοπική Ανάπτυξη και Διακοινοτική Συνεργασία, Ν.Τάτσος (Επιμ.) στο Θέματα Τοπικής και Περιφερειακής Ανάπτυξης, Ε.Ε.Τ.Α.Α., Αθήνα.

Σαρρή Κ., Λασπίτα, Στ., (2022). «Επιχειρηματικότητα και Επιχειρηματικό Σχέδιο», Εκδόσεις Τζιόλα.

7. Συμπληρωματική βιβλιογραφία

Acs, Z., Szerb, L., Ortega-Argilés, R., Aidis, R. and A. Coduras (2015) “[The Regional application of the Global Entrepreneurship and Development Index \(GEDI\): The Case of Spain](#)”, *Regional Studies*, 49 (12), 1977-1994.

Acs, Z.J., Lafuente, E., Szerb, L. (eds) (2023). *The Entrepreneurial Ecosystem*. Palgrave Studies in Entrepreneurship and Society. Palgrave Macmillan, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-031-25931-9_7.

Audretsch, David B. (2014). From the Entrepreneurial University to the University for the Entrepreneurial Society. *Journal of Technology Transfer*, 39: 313–21.

7. Συμπληρωματική βιβλιογραφία

Bosworth, G. and J. Atterton (2012) Entrepreneurial in-migration and neo-endogenous rural development. *Rural Sociology* 77 (2) pp. 254–279.

Bosworth, G., Annibal, I., Carroll, T., Price, L., Sellick, J., & Shepherd, J. (2016). Empowering Local Action through Neo-Endogenous Development; The Case of LEADER in England. *Sociologia Ruralis*, 56 (3), 427-449.

Delitheou V., Maraki M., (2011). *E- Local Government: Exploring citizens' attitude towards electronic municipal services*, Lambert Academic Publishing (LAP), USA.

Etzkowitz, H. (2013). Anatomy of the entrepreneurial university. *Social science information*, 52 (3), 486-511.

7. Συμπληρωματική βιβλιογραφία

European Commission. (2025). European innovation scoreboard. *DG ENTR, Brussels*.

Guerrero, M., & Urbano, D. (2016). The transformative role of universities: determinants, impacts, and challenges. *Entrepreneurial and Innovative Practices in Public Institutions: A Quality of Life Approach*, 1-17.

Ierapetritis, D. G. (2025). Beyond the Shoreline: Rethinking Coastal Futures of Fisheries-Based Communities Through Blue Entrepreneurial Ecosystems in Greece. *Sustainability*, 17(16), 7289.

Ierapetritis, D. G. (2019). Discussing the role of universities in fostering regional entrepreneurial ecosystems. *Economies*, 7(4), 119.

7. Συμπληρωματική βιβλιογραφία

Ierapetritis, D. G., Lagos, D., & Balomenou, C. K. (2010). Outlining the determinants of youth entrepreneurship in the Greek periphery. *International Journal of Entrepreneurship and Small Business*, 11(2), 205-217.

Ierapetritis, D. G. (2019). Social capital, regional development and innovation in Greece: an interregional analysis. *International Journal of Innovation and Regional Development*, 9(1), 22-58.

Ierapetritis, D. G., & Lagos, D. (2012). Building rural entrepreneurship in Greece: Lessons from lifelong learning programmes. *Entrep. Soc. Cap. Gov. Dir. Sustain. Dev. Compet. Reg*, 281-301.

Isenberg, D.,J., (2010), How to Start an Entrepreneurial Revolution. *Harvard Business Review*, 88 (6), pp.40-50

8. Οδηγίες εκπόνησης Γραπτών Εργασιών

1. Γενικές Οδηγίες Εκπόνησης Γραπτών Εργασιών
2. Ειδικές Οδηγίες Εκπόνησης Γραπτών Εργασιών
3. Δομή Γραπτών Εργασιών
4. Προδιαγραφές Γραπτών Εργασιών
5. Σύστημα Αναφορών Harvard (H.R.S.)
6. Παρουσίαση Πινάκων & Εικόνων

8.1 Γενικές Οδηγίες Εκπόνησης Γραπτών Εργασιών

□ Η Γραπτή Εργασία θα πρέπει να υποβληθεί την μέσω του open e-class του μαθήματος.

□ Οι φοιτητές που θα εκπονήσουν Γραπτή Εργασία θα κληθούν να παρουσιάσουν αυτήν σε ορισμένη ημερομηνία και ώρα που θα ανακοινωθεί.

8.2 Ειδικές Οδηγίες Εκπόνησης Γραπτών Εργασιών

1. Επιλογή θέματος

Το θέμα της Γραπτής Εργασίας θα επιλεγεί από τον/ην φοιτητή/τρια σε συνεννόηση με τους διδάσκοντες.

2. Κριτήρια αξιολόγησης Γραπτής Εργασίας

Στα βασικά κριτήρια αξιολόγησης της Γραπτής Εργασίας περιλαμβάνονται τα κάτωθι:

- ❑ Ορθότητα διάρθρωσης κεφαλαίων και διάταξης ύλης,
- ❑ Αναλογία μερών εργασίας
- ❑ Επαρκής ανάπτυξη των προβλεπόμενων ενοτήτων
- ❑ Σωστή μελέτη και αξιοποίηση της διαθέσιμης βιβλιογραφίας
- ❑ Σαφήνεια, έκφραση, ύφος, νόημα
- ❑ Εμφάνιση γραπτής εργασίας-αισθητική αρτιότητα- τήρηση προδιαγραφών-σύστημα παραπομπών
- ❑ Παρουσίαση Γραπτής Εργασίας

8.3 Δομή Γραπτών Εργασιών

- ❑ Εξώφυλλο (τίτλος, στοιχεία Ιδρύματος, Τμήματος, μαθήματος και φοιτητή/τριας)
- ❑ Πίνακας περιεχομένων
- ❑ Κατάσταση περιεχομένων Πινάκων & Σχεδιαγραμμάτων
- ❑ Εισαγωγή
- ❑ Ανάπτυξη ζητήματος σε θεματικές ενότητες (κεφάλαια και υποκεφάλαια)
- ❑ Συμπεράσματα
- ❑ Βιβλιογραφία

8.4 Προδιαγραφές Γραπτών Εργασιών

1. Έκταση γραπτής εργασίας

Η έκταση της γραπτής εργασίας θα πρέπει να κυμαίνεται μεταξύ **2.500-3.000 λέξεων**, έκταση στην οποία δεν θα περιλαμβάνονται οι πίνακες, τα διαγράμματα καθώς και η βιβλιογραφία.

5. Γενικές προδιαγραφές παρουσίασης γραπτής ερευνητικής εργασίας

Η Γραπτή Εργασία θα πρέπει να κατατεθεί έντυπα και ηλεκτρονικά (MS Word ή Open Office Writer).

8.4 Προδιαγραφές Γραπτών Εργασιών

5. Γενικές προδιαγραφές παρουσίασης γραπτής ερευνητικής εργασίας

Η Γραπτή Εργασία θα πρέπει να ακολουθεί τις ακόλουθες προδιαγραφές μορφοποίησης:

- ❑ Διάστιχο: 1,5 στιγμών, Χαρακτήρες: Calibri 12 στιγμών
- ❑ Να υπάρχουν κανονικά περιθώρια (margins): αριστερά 3,18 cm, δεξιά 3,18 cm, πάνω 2,54 cm και κάτω 2,54 cm.
- ❑ Αρίθμηση κεφαλαίων και υποκεφαλαίων (1., 1.1, 1.1.3, 1.1.3.α)

8.4 Προδιαγραφές Γραπτών Εργασιών

5. Γενικές προδιαγραφές παρουσίασης γραπτής ερευνητικής εργασίας

- ❑ **Αρίθμηση:** Ξεχωριστή για Πίνακες και σχεδιαγράμματα
- ❑ Η πρώτη παράγραφος να ξεκινά πάντα από την αρχή του κειμένου. Όλες οι επόμενες παράγραφοι μετά την πρώτη, είναι σε Εσοχή → Ειδική → πρώτη γραμμή → κατά 1,27 cm. Ενδιάμεσα στις παραγράφους δεν υπάρχει κενό.

8.4 Προδιαγραφές Γραπτών Εργασιών

6. Φαινόμενα λογοκλοπής

Πάντοτε να αναφέρετε πληροφορίες για την πηγή
από όπου αντλήσατε τις πληροφορίες που
αξιοποιείτε στην Γραπτή Εργασία σας.

Σε περίπτωση που μεταφέρετε **αυτολεξεί**
τοποθέτηση άλλου συγγραφέα πάντοτε θα πρέπει
να χρησιμοποιείτε εισαγωγικά με σαφή παραπομπή
στην πηγή στο τέλος της πρότασης.

8.4 Προδιαγραφές Γραπτών Εργασιών

6. Φαινόμενα λογοκλοπής

Σε περίπτωση που **παραφράζετε τοποθετήσεις άλλων** συγγραφέων, και σε αυτή την περίπτωση δεν πρέπει να παραλείπτετε να αναφέρετε την πηγή σας.

8.4 Προδιαγραφές Γραπτών Εργασιών

6. Φαινόμενα λογοκλοπής

Δεν αποτελεί ακαδημαϊκή Γραπτή Εργασία η μεταφορά κειμένων από ιστοτόπους του διαδικτύου.

Όλες οι πηγές που αξιοποιήσατε κατά την εκπόνηση της Εργασίας σας, και μόνον αυτές, θα πρέπει να παρατίθενται στο τέλος και ξεχωριστή ενότητα και σελίδα, στην **βιβλιογραφία σας.**

Αυτοματοποιημένη διαδικασία ελέγχου μέσω του open e-class (εφαρμογή Turnitin, **AI**)

8.5 Σύστημα Αναφορών Harvard (H.R.S.)

7. Προδιαγραφές παρουσίασης αναφορών-παραπομπών μέσω του συστήματος αναφορών Harvard

□ Όταν γίνεται μέσα στο κείμενο της εργασίας απλή μνεία - συνοπτική αναφορά σε απόψεις άλλων συγγραφέων ή άλλες πηγές, η αναφορά έχει αυτή τη μορφή: Σύμφωνα με τον *P.Smith* η οικονομική ανάπτυξη δεν ταυτίζεται με την ανάπτυξη μιας χώρας (*Smith, 1995*).

Αναφέρεται δηλ. σε παρένθεση στο τέλος της εκάστοτε πρότασης που έχουμε χρησιμοποιήσει το επίθετο του συγγραφέα (χωρίς αρχικά) και η χρονιά της δημοσίευσης.

8.5 Σύστημα Αναφορών Harvard (H.R.S.)

7. Προδιαγραφές παρουσίασης αναφορών-παραπομπών μέσω του συστήματος αναφορών Harvard

□ Όταν γίνεται αναφορά σε απόψεις άνω των τριών συνεργαζόμενων συγγραφέων με άμεση μεταφορά κειμένου από βιβλίο ή περιοδικό αυτή έχει την εξής μορφή:

Οι Morris κ.συν. (*et al*, στα αγγλικά), αναφέρουν ότι “για τη συζήτηση αυτών των ειδικών θεμάτων θα πρέπει να αναληφθούν σχετικές πρωτοβουλίες από τα συμβούλια των αντιπροσώπων” (Morris κ.συν., 2000: 47).

8.5. Σύστημα Αναφορών Harvard (H.R.S.)

Εάν μέσα στο κείμενο δίνεται ακριβής παράθεση κειμένου μέσα σε εισαγωγικά από κάποια πηγή, μόνο τότε, τότε η παραπομπή πρέπει να δίνει και τον αριθμό της σελίδας όπου βρίσκεται το κείμενο αυτό.

Παράδειγμα

Further, “the transmission of genes from one generation to the next may shape the next generation predispositions and proclivities toward experiencing the social and physical environment, and therefore its parenting style” (Van Ijzendoorn, 1992: 76).

8.5 Σύστημα Αναφορών Harvard (H.R.S.)

Βιβλιογραφία

Μια λίστα όλων των παραπομπών που χρησιμοποιήθηκαν στο κείμενο πρέπει να εμφανίζεται στο τέλος της αναφοράς κάτω από την κεφαλίδα Βιβλιογραφία.

1. Βιβλίο

Συγγραφέας ή συγγραφείς, Αρχικά (Χρονιά), Τίτλος Βιβλίου με Πλάγια Γραφή, Τόπος έκδοσης: Εκδότης.

π.χ. Veal, J. (1997), *Research Methods for Leisure and Tourism: A Practical Guide*, London: FT Prentice Hall.

8.5 Σύστημα Αναφορών Harvard (H.R.S.)

Βιβλιογραφία

2. Άρθρο εφημερίδας

Συγγραφέας, Αρχικά (Χρονιά), «Τίτλος άρθρου», Όνομα Εφημερίδας με Πλάγια Γραφή, Ημερομηνία φύλλου, Σελίδα.

π.χ. Miller, G. (2002), “Tourism in crisis”, *The Guardian*, 22 June, p. 9.

8.5 Σύστημα Αναφορών Harvard (H.R.S.)

Βιβλιογραφία

3. Άρθρο επιστημονικού περιοδικού (journal)

Συγγραφέας, Αρχικά (Χρονιά), «Τίτλος άρθρου», Όνομα Επιστημονικού Περιοδικού με Πλάγια Γραφή, Τόμος (Αριθμός τεύχους), Σελίδες.

π.χ. Papatheodorou, A. (2004), “Exploring the evolution of tourism resorts”, *Annals of Tourism Research*, 31 (1), pp. 219-237.

8.5 Σύστημα Αναφορών Harvard (H.R.S.)

Βιβλιογραφία

4. Κεφάλαιο σε βιβλίο

Συγγραφέας, Αρχικά (Χρονιά), «Τίτλος Κεφαλαίου», Όνομα Συγγραφέα Βιβλίου, Τίτλος Βιβλίου με Πλάγια Γραφή, Τόπος έκδοσης: Εκδότης, Σελίδες.

π.χ. Sigala, M. and Christou, E. (2002), “Use of Internet for Enhancing Tourism and Hospitality Education: Lessons From Europe”, in Wober, K.W., Frew, A.J. and Hitz, M. (eds.), *Information and Communication Technologies in Tourism*, Wien: Springer-Verlag, pp. 142-153.

8.5 Σύστημα Αναφορών Harvard (H.R.S.)

Βιβλιογραφία

5. Άρθρο σε πρακτικά συνεδρίου

Συγγραφέας, Αρχικά (Χρονιά), «Τίτλος Άρθρου», Πρακτικά Συνεδρίου, Ημερομηνία διεξαγωγής, τίτλος Συνεδρίου με πλάγια γραφή Διοργανωτής Συνεδρίου, Τόπος διεξαγωγής, Χώρα διεξαγωγής.

π.χ. Αγιομυργιανάκης, Μ., Στεργίου, Δ. και Ανδριώτης, Κ. (2008), «Αξιολόγηση Προγραμμάτων Σπουδών στην Ανώτατη Τουριστική Εκπαίδευση», 26-27 Ιουνίου 2008, *Πρακτικά Forum Τουριστικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης – 2ο Διεθνές Συνέδριο*, Υπουργείο Τουριστικής Ανάπτυξης, Αθήνα, Ελλάδα.

8.5 Σύστημα Αναφορών Harvard (H.R.S.)

Βιβλιογραφία

6. Διατριβή

Συγγραφέας, Αρχικά (Χρονιά), Τίτλος Διατριβής με Πλάγια Γραφή, Διατριβή, Πανεπιστήμιο.

π.χ. Γεωργίου, Ε. (2000), *Παράγοντες Διαμόρφωσης Τουριστικών Αντιλήψεων Μέσω της Σημειωτικής*, Διδακτορική Διατριβή, Πανεπιστήμιο Αιγαίου.

8.5 Σύστημα Αναφορών Harvard (H.R.S.)

Βιβλιογραφία

7. Ηλεκτρονικές πηγές

Συγγραφέας, Αρχικά (Χρονιά), «Τίτλος καταχώρησης» με πλάγια γραφή, Ακριβές URL, [ημερομηνία ανάκτησης].

Π.Χ.

■ UNESCO (2007), *“Cultural and eco-tourism in the mountainous regions of Central Asia and in the Himalayas”*, <http://portal.unesco.org/culture>, [accessed 27/6/2007].

■ Καλύβη, Δ. (2006), *«Ενδιαφέρον για επενδύσεις στον αγροτουρισμό»*, http://www.mactsa.net/index.php?option=com_content&task=view&id=22&Itemid=29, [πρόσβαση 22/12/2007].

8.5 Σύστημα Αναφορών Harvard (H.R.S.)

8. Παρουσίαση Πινάκων, Διαγραμμάτων και Εικόνων

Τόσο οι Πίνακες όσο και τα Διαγράμματα και οι Εικόνες (Χάρτες κ.α.) πρέπει **να έχουν τίτλο και πηγή** απ' όπου αντλήθηκαν.

Οι τίτλοι πρέπει να είναι με έντονους χαρακτήρες ενώ η πηγή πρέπει να έχει την ίδια μορφή με την μορφή που παρουσιάζονται οι πηγές στην βιβλιογραφία.

8.6 Παρουσίαση Πινάκων & Εικόνων

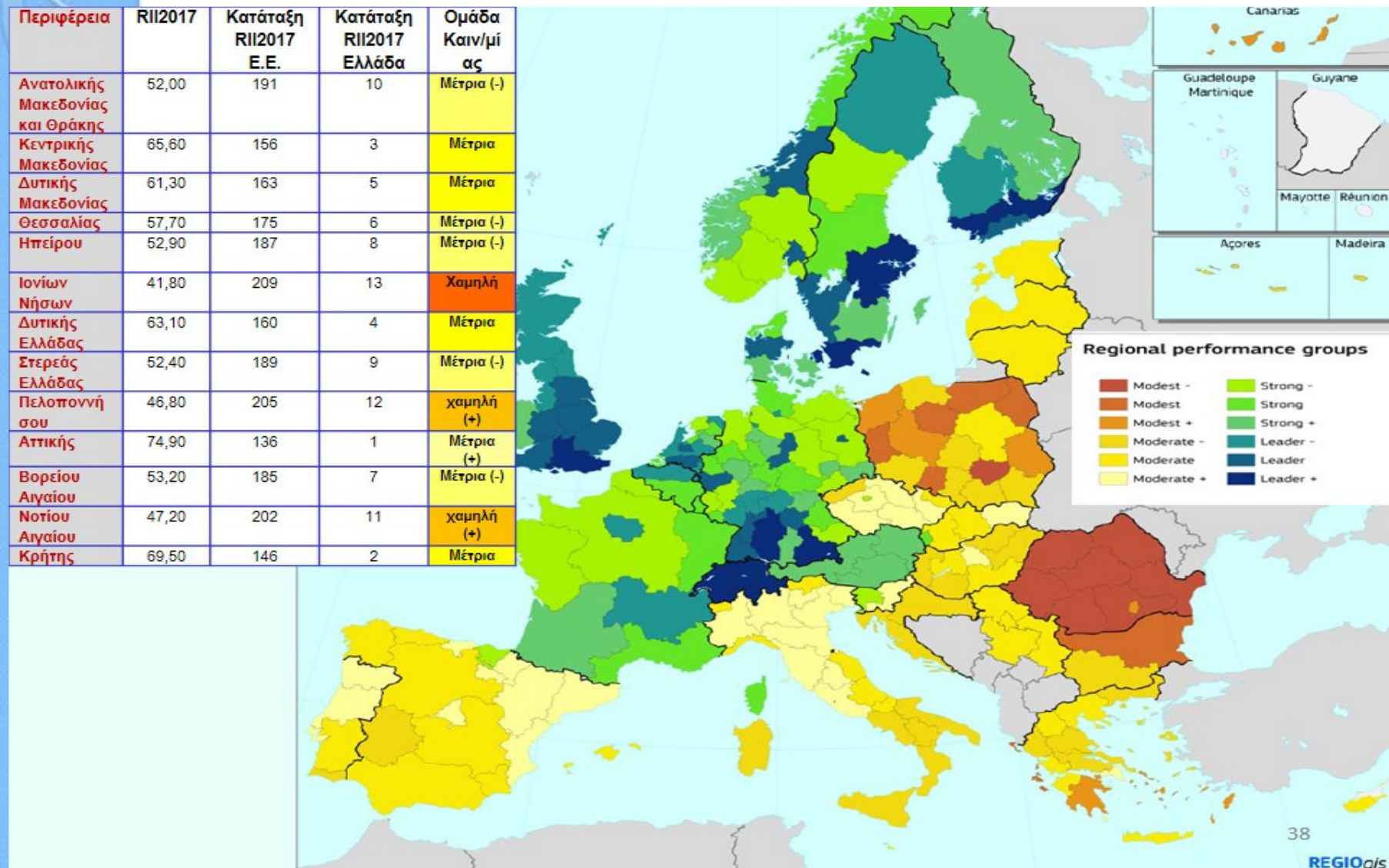
Πίνακας 4. Οι Ελληνικές Περιφέρειες στην Ευρωπαϊκή Κατάταξη βάσει του Περιφερειακού Δείκτη Καινοτομίας (R.I.I.), 2017

	RII2017	Κατάταξη RII2017 Ε.Ε.	Κατάταξη RII2017 Ελλάδα	Ομάδα Καινοτομίας Ε.Ε.	Μεταβολή
Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης	52,00	191	10	Μέτρια (-)	6,2
Κεντρικής Μακεδονίας	65,60	156	3	Μέτρια	2,4
Δυτικής Μακεδονίας	61,30	163	5	Μέτρια	15,7
Θεσσαλίας	57,70	175	6	Μέτρια (-)	1,0
Ηπείρου	52,90	187	8	Μέτρια (-)	0,7
Ιονίων Νήσων	41,80	209	13	Χαμηλή)	1,3
Δυτικής Ελλάδας	63,10	160	4	Μέτρια	2,6
Στερεάς Ελλάδας	52,40	189	9	Μέτρια (-)	-0,9
Πελοποννήσου	46,80	205	12	χαμηλή (+)	-4,1
Αττικής	74,90	136	1	Μέτρια (+)	5,8
Βορείου Αιγαίου	53,20	185	7	Μέτρια (-)	12,0
Νοτίου Αιγαίου	47,20	202	11	χαμηλή (+)	-2,1
Κρήτης	69,50	146	2	Μέτρια	4,5

Πηγή: E.C. (2017), *Regional Innovation Scoreboard*, 2017.

8.6 Παρουσίαση Πινάκων & Εικόνων

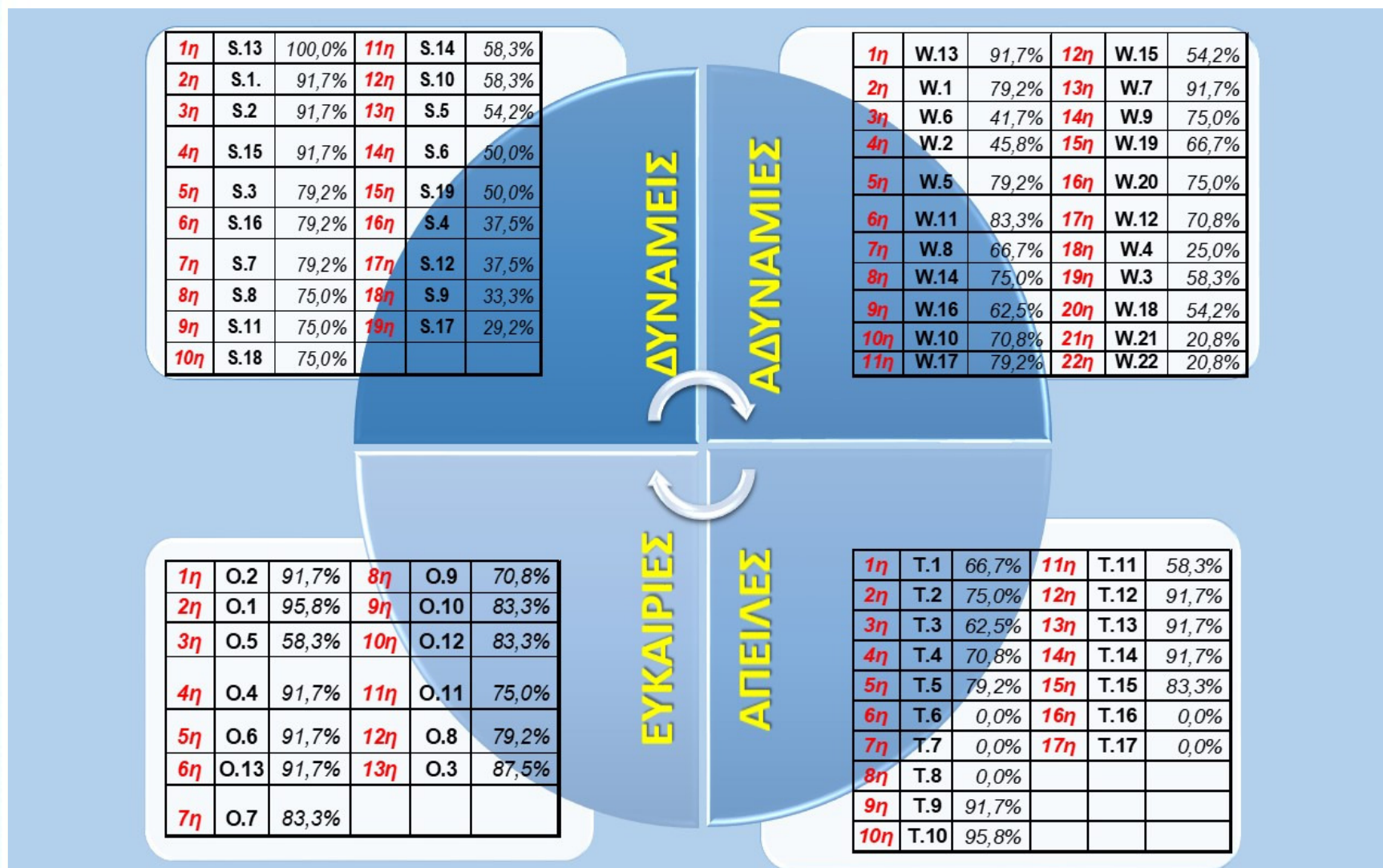
Χάρτης 1. Περιφερειακές Επιδόσεις Καινοτομίας σε Ε.Ε. και Ελλάδα, RII 2017

Πηγή: E.C. (2017), *Regional Innovation Scoreboard, 2017*.

8.6 Παρουσίαση Πινάκων & Εικόνων

Διάγραμμα 1. Ιεράρχηση συντελεστών περιβαλλοντικού scanning γαλάζιας ανάπτυξης

Πηγή: Έρευνα πεδίου

Ερωτήσεις;